

שבת בשבת

גליון הקהלה החרדית "מחזיקי הדת" אנטווערפן

Jacob Jacobsstraat 22 - tel. 03-233.55.67

ז"ה, שנה כ"ז, גליון אלף תקנ"ז

עש"ק א' אלול תשפ"ג

שופטים

הדלקת הנרות: 20.40
פלג המנחה: 19.29 פלג ב': 20.26
מוצאי ש"ק: 21.52 ר"ת: 22.09

18 AUGUSTUS 2023

Nr 1557

דף היומי קידושין ה'

נח לשמור על קדושת הגליון

אפניוין יקריין

לא תטה משפט לא תכיר פנים (טז, יט)

"ל, דהנה רב שקרובו בא אליו כדי להבחן אם הוא בקי בהוראה, הרי יכול להיות שמתוך שחושש שמא ע"י שלבו נוטה אל קרובו יקל עליו בנסיונו שלא כדת, ע"ז הוא עוד מחמיר עליו יותר מדי ונגרם לו עוולה בזה.

וחכמינו ז"ל (תנחומא ז) דרשו על לא תטה משפט לא תכיר פנים זה קאי על המעמיד דיין שאינו הגון בחכמת התורה יען שהוא קרובו או מפני טעמים אחרים. וזה לא תטה משפט בזה מה שלא תכירו פנים אלא שתוצה להחמיר עליו. (שיר מעון)

לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' א-להיך אשר תעשה לך (טז, כא)

אמר ריש לקיש כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נוטע אשרה בישראל (סנהדרין ז, ב) ויש להבין, מדוע נמשל דיין שאינו הגון לאשרה? ונראה לומר, כי סתם עבודה זרה יש לה היכר, וכל מי שרואה פסל וכדומה יודע כי ע"ז לפניו ויודע להתרחק ממנה, לא כן אשרה, שבחיצוניותה אין כאן אלא עץ רענן ויפה, אלא שבפנימיותה עבודה זרה. הוא הדין בדיין שאינו הגון, שלמראית עין הוא לבוש איצטלא דרבנן, אלא שבפנימיותו הוא מושחת ומטעה את הרבים.

(הגר"ח הלוי מברסק)

והוגד לך ושמת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל (ז, ב) יש לפרש הכתוב, שהזהירה התורה 'לומר דבר בשם אומרו', וכן הוא במג"א (ארו"ח ס' קנ"ה) וכן הוא

שעות הקבלה

של מרן הרב שליט"א לשיחה אישית
בין השעות: 17.00-18.30
בבנין הקהלה, יאקאב יאקאבס סטר. 22
(בימים ב-ג-ד-ה)

קביעת השיחה בתיאום מראש במשרד הקהלה

בילקוט משלי 'אל תגזול דל' זה הגזול ד"ת של אחרים. וזהו שאמר הכתוב, 'והוגד לך' באם הוגד לך דבר תורה בשם אחרים, או 'ושמעת' אתה בעצמך איזה דבר תורה מפי חברך, 'ודרשת היטב' את הדבר בשמך ולא בשם אומרו, אעפ"י שהדבר תורה 'הנה אמת נכון הדבר' לאמתה של תורה ולא בדרך פלפולים של הבל, עכ"ז הרי נעשתה התועבה הזאת בישראל לגנוב מאחר ד"ת ולומר בשם עצמו. (פרי מגדים)

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד (ז, ו)

נראה לפרש בדרך דרוש, דאיתא בחז"ל (ירושלמי מכות ז, ב): שאלו לחכמה חוטא מה דינו אמרה חטאים תרדף רעה, שאלו לנבואה, ואמרה נפש החוטאת היא תמות, שאלו לתורה אמרה יביא קרבן, שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר. וזה שאמר הכתוב, "על פי שנים עדים", דהיינו לפי דעת החכמה והנבואה, "יומת המת", חייב החוטא מיתה, והיינו אף בזמן שבית המקדש קיים כי לדידהו לא מהני קרבן, "או על פי שלשה עדים", דכשאין ביהמ"ק אז גם לפי עד שלישי דהיינו לפי התורה הקדושה "יומת המת" דהא אי אפשר לו להביא קרבן, אבל "לא יומת על פי עד אחד", דלפי אחד הוא אלקינו ה' אחד לא יומת החוטא אלא יעשה תשובה ויתכפר לו.

וכתב לו את משנה התורה הזאת (ז, יח)

הגר"נ גשטטר זצ"ל מביא: שמעתי מש"ב אדמו"ר הגה"צ רבי עקיבא סופר ז"ע אב"ד פרעשבורג בעמח"ס דעת סופר, שפירש הפסוק (שופטים ז, יח) "וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר וגו' והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו". ודרשו חז"ל (סנהדרין כא, ב) שתי תורות אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו, ואחת שמונחת לו בבית גגזיו. ופירש עפ"י מה שכתב ה"חובות הלבבות", שהחסידי צהלתו בפניו ואבלו בלבו. כמו כן המלך כלפי חוץ התנהג בהתנשאות באומץ ובגבורה, אבל במעמקי

קריאת שמע ליל שבת שופטים משעה 21.44
סוף זמן ק"ש שבת שופטים בבוקר
מג"א: 9.33/9.09 - גר"א: 10.09

מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו (ח, ט)
שח כ"ק אדמו"ר מראחמסטרייוקא (ארה"ב) זצ"ל: שמעתי מפי גאב"ד טשעבין זצ"ל בשם הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע עה"פ בפרשת שופטים שאומר המשוח מלחמה "איש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו", והנה לא נאמר שם שאומר האיש הוא איזה דבר לא טוב, ער וועט זאגן, ער וועט שרייען, ער וועט קרעכצן, אלא ורך הלב"ב, שבתוך לבבו הוא ירא, דאע"פ שאינו אומר כלום ונראה מבחוץ כגבור ואיש מלחמה, מ"מ אם רק ירך לבבו בקרבו בסתר זה משפיע על לבבות אחרים, וזהו שאמר הכתוב "ולא ימס את לב"ב אחיו כלבבו", עכדה"ק.
נמצא מזה שאם אפילו רק איש אחד נכנס מורך בלבבו, הרי הוא יכול לגרום בזה לאבד כל המלחמה! ומדה טובה מרובה כאשר מתאספים אנשים ומתחזקים אפי' רק בלב זה ישפיע על כל החבורה לחזק את עצמם.
(אמרות טהורות - ראחמיסטרייוקא)

לבבו היה לבו נשבר ונדכה. ולזה רמזו שתי הספרי תורות, אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו, היינו כלפי חוץ מראה עוז וגבורה, ואחת שהיא מונחת בבית גגזיו, היינו בתוך לבו שהוא שבור ורצוצן, עכת"ד ודפח"ח. (שיחות מלוה מלכה ח"ב, עמ' רטז)

בניא אקים להם מקרב אחיהם כמון וגו' והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו (יח, יח-יט)

ונראה לבאר, כי אמר ה' אמנם הנביאים שאחרים יביאו אף הם את דבר ה' לעמו, אך הפרש יהיה בינם לבינך, כי משה רבינו יכול היה לומר 'אם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה' (במדבר טז, ל) וכך הוה. ואת זאת לא יוכלו לעשות הנביאים הבאים אחרים. לכן אמר הקב"ה שמהיום והלאה, הנביא לא יוכל בעצמו להוכיח את דבריו על ידי מעשים נגד החולק עליו, אלא הממרה את פיו 'אנכי אדרש מעמו'. (משך חכמה)

למך או הקהלה

שבת פ' שפטים, ב' אלול.

הדלקת הנרות: 20.40 (פלג המנחה: 19.29 - פלג ב': 20.26)

מפטיירין "אנכי אנכי" (ישעיה נא) עד "אלקי ישראל". אבות פרק ו'.

מוצאי שבת: 21.52 (לשיטת ר"ת: 22.09)

ז' שלמים לקידוש לבנה: ליל ה', אור לז' אלול, מתחלת הלילה.

שבת פ' כיתצא, ט' אלול.

הדלקת הנרות: 20.26 (פלג המנחה: 19.17 - פלג ב': 20.14)

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל

ה"אור שמח" ו"משך חכמה" - ד' אלול תרפ"ו

א ייזיון ווארט

ידינו לא שפכה את הדם הזה (כא,ז)
 "שפכו" שטייט מיט א ה"א (שפכה), צו לערנען אז פינף זאכען מוז א גאטסטגעבער געבען פאר זיין גאטסט: עסען, טרינקען, שלאפען, באגלייטען און א מתנה - גרויס אדער קליין!
 (חזקוני, רא"ש, דעת זקנים מבעה"ת)

אור שמח

וראיתי בספר ידיעת הכוכבים ורוחניות שלהם הנקרא איגרת גאלינו"ס ... העתקתיו משפת הגרי אל שפה ברורה היא שפת לשון הקודש.

והנה זה מחכמת התורה העולה על חכמת הכוכבים והמזלות, שצותה אותנו במצות השבת אשר כוכב שלו שבתאי, שנעשה בהפך מכל זה, כי החכמה הזאת סבה גדולה לתחלואי הנפש, וחכמת התורה להם תחבושת ורטיה, החכמה הזאת אסרה אכילת הבשר ביום שבת ולמעט במאכלים, ואנו נצטוינו שנתענג ביום השבת לאכול בשר ולשתות יין וכל דבר שיערב לנו, שנאמר "וקראת לשבת ענג" ... החכמה הזאת תלביש שחורים, ואנו נלבש ביום שבת מילת וצבעונין, שנאמר "וכבדתו מעשות דרכיך", והם המלבושים הנכבדים, שכן רבי יוחנן קרי למאניה מכבדותי, וברוך א-ל עליון אשר חנן אותנו דעה והשכל בידיעת תורתו ומצוותיו, ומנע אותנו מלטעות אחר הכוכבים והמזלות, הוא שאמר "יפן תשא עיניך השמימה וראית את השמש והירח", והנחילנו המצוות לזכותנו בהם ולהיות לנו בשמרים עקב רב.

צבי בלא מה טוב

תקיעת שופר בר"ח אלול

אמר לו יתברך פסל לך, ועלה בכ"ט ואמר להם לישראל: למחר יום שלשים באב יהיה ראש חודש אלול שיתחילו ארבעים יום, תקעו שופר כדי שלא תטעו בירידיתי כמו שטעיתם בראשונה. וזכר לדבר אנו תוקעין ביום ר"ח אלול שהוא יום שלשים באב, שלעולם אנו עושין ר"ח שני ימים, ויום ראשון הוי מחשבון דאב שהוא מלא. (דעת זקנים מבעה"ת דפי"ה הרא"ש דברים י.)
 [הערת המערכת: עי' בב"ח, מג"א ועוד פוסקים בסי' תקפ"א אודות המנהג להתחיל לתקוע ביום א' או ב' דר"ח].

דעתי, כי זה שנים רבות שמטרידה אותי שאלה, לפי המסופר הוא זצ"ל כתב את ספרו משך חכמה בצעירותו, ואילו אני מרגיש תמיד שיש שם דברי תורה ו'הרגשים' השייכים לאדם בא בימים, ובדברך הנחת את דעתי".

משך חכמה

רבי מאיר שמחה החשיב מאד את ספרו "משך חכמה", והיה שומר על הכתב די כבבת עינו, ותמיד היה מזכיר בשיחותיו את חיבורו זה, והיה רגיל לומר, כי הוא יגע ועמל על הספר "משך חכמה" הרבה יותר מאשר על ה"אור שמח", וקוה שיעשה רושם גדול בחוג מביני דבר.

פעם נכנס הרב ר' מישל פלצינסקי ז"ל אל רבי מאיר שמחה, ונסבה השיחה על ספריו. רמ"ש שם את אצבעו על הספר "אור שמח" שהיה מונח על השולחן, ואמר להרב פלצינסקי בזה הלשון: ספר זה יכולתי לחבר גם עכשיו לעת זקנתי, אולם את הספר "משך חכמה" היה בכחי לחבר רק בזמן שהייתי צעיר לימים (מפי בנו הרב אליעזר פלצינסקי).

שבת הספר

סיפר לי הרה"ח ר' אהרן אבראמטשיק נ"י, ששמע ממקור מוסמך, שהרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל השאיל פעם את הספר משך חכמה להגאון ר' יצחק פייגענבוים ז"ל מווארשא, ואמר לו (המשך בעמוד א)

חסדים".
 פעם יצא מבית המדרש בלא גלימה, וגמרא בידו והוא מהלך ושונה, עד שהרגישו בו בני אדם, והחזירוהו לבית המדרש.

בלילות חורף הארוכים היה לומד כל הלילה בעמידה בחשק נפלא, ולא פסק פומיה מגירסא. והיו לילות, בהן היה מתבודד בעזרת הנשים של בית המדרש, ומשקיע עצמו בהתעמקות עצומה בסוגיא אחת. ואמרו, שרבים מחידושי ב"אור שמח" הם פרי רוחו מהזמן ההוא.

המגיד מישרים דריגה הרב ר' חיים זאב חאראש, סיפר בשם אביו הרב ר' אשר שמואל ז"ל: שבהיותו בביליטסק, הראה לו הרב ר' שמואל ליפשיץ ז"ל את בית המדרש שלמד שם. ואמר לו כי במקום הזה למד גיסי רבי מאיר שמחה ח"י שנה ח"י שעות ביממה ותלמודו בידו, כי כך היה מנהגו להחזיק בידו את הרמב"ם או ספר אחר, וטייל בבית המדרש, ולמד בו בעיון רב.

הגדול ביותר

הוקרה מיוחדת וחבה יתירה נודעת לרבי מאיר שמחה מגאוני ארץ רבי יוסף דוב סולובייציק ובנו רבי חיים זכר צדיקים לברכה.

בימי נעוריו התכונן רבי מאיר שמחה לבוא לבריסק, כשהודיעו על כך לרבי יוסף בער רבה של בריסק, אמר: אם כך "דארף מען זיך אנגארטלען". (מפי מרן הרב הגר"ח קרייזווירט זצ"ל, גאב"ד דקהלתנו).

בהיות רבי מאיר שמחה אברך, בא אחד מאישי התורה מביליטסק לבריסק, בביקורו אצל הגאון רבי חיים סולובייציק, היתה השאלה הראשונה של רבי חיים: מה שלום הלמדן בביליטסק. ענה לו האורח: עיר ביליטסק היא מלאה חכמי תורה. אמר ר' חיים: כונתי ללמדן הגדול ביותר, לרבי מאיר שמחה (מפי הגרא"מ שך זצ"ל).

כשהופיע הספר "אור שמח" עיין בו רבי חיים, שמא יש בו חידושי תורה הדומים לשלו, ואז לא יכניסם בספרו, שעמד לפרסם. אחרי שערב על הספר "אור שמח", אמר על רבי מאיר שמחה שהוא "גאון הדור".

וכשהתכונן לנסוע לועידת הרבנים בפטרבורג, קרא לאחד מבניו ואמר לו: בוא ונעבור על הספר "אור שמח", כי הלא אפגש שם עם רבי מאיר שמחה (מפי הגרש"י יפה זצ"ל).

(רבינו מאיר שמחה, עמ' קפח-קפט)

שאלת החותן

שח פעם מרן (הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך) זצ"ל:

כשחמיו לעתיד של רבי מאיר שמחה, בעל האור שמח, בחן אותו כדי לקחתו לחתן, שאל אותו כך. הנה יש תשובה ברמב"ם שכותב לחכמי לונל, אחר שנשאל על הלכה מסוימת מהיכן מקורו להלכה זו, והשיב הרמב"ם שחיפש במקומו בסנהדרין מכות ובבא קמא ולא מצא, ואח"כ מצא מקור במקום אחר. ובכן, נשאל האור שמח, איזו הלכה חיפש הרמב"ם ולא מצא שם עד שמצא במקום האחר. הבחור המיועד להיות חתן הרהר והשיב: הדין שאשה גולה לערי מקלט, שמקומו היה צריך להיות במכות וסנהדרין ולא נמצא ורק בגיטין דף י"ב בדרך אגב כתוב בגמ' שם האשה "שגלתה" בעלה חייב במזונותיה. לפי גירסא אחרת השיב שהכונה לדין של מי ששחט את חברו בשני סימנין אם כבר חייב מיתה מדין רוצח, וזה לא נמצא בסנהדרין ומכות, ורק בגיטין בפרק מי שאחזו (דף ע' ע"ב) כתוב "שחט בו שנים או רוב שנים וברח מעידין עליו".

ע"כ סיפר מרן (הגרשז"א) זצ"ל ופניו יוקדות באהבת תורה וחכמיה.

(אגב, פלוני אמר לפניו שבדק את כתב היד של ספר "משך חכמה", והבחין שקטעים רבים נכתבו כהוספות בשנים יותר מאחרות של רבינו בעל האור שמח. אמר לו מרן (הגרשז"א) זצ"ל: "יישר כחך שהנחת את

מתולדותיו

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בעל אור שמח, נולד בשנת תר"ג ושקד על התורה י"ח שעות ביממה, נתחנתן בעיר ביאליטסק ושם המשיך לשקוד על התורה. לאחר פטירת הרב מדווינסק הגאון רבי ראובן הלוי זצ"ל נתמנה על מקומו כרב העיר ושם כיהן במשך ל"ח שנים. שפט את ישראל והשפעתו התפשטה למרחוק והיה תל תלפיות שפנו אליו מכל מקום. היה משתתף בצערן של ישראל וכל מר לב היה מוצא אצלו אוזן קשבת. ספריו 'אור שמח' על הרמב"ם ו'משך חכמה' על התורה נתפשטו מאוד ונודעו ביקרת ערכם. נפטר ביום ד' אלול תרפ"ו. (מעשה צדיקים, עמ' רנב)

גדול עיונו

רבי מאיר שמחה סיפר על שקידתו הנפלאה בילדותו: פעם בהיותו כבן עשר, לאחר תפלת ערבית בבית המדרש עלה על הסולם ונשען אל מדף הספרים ודפדף בספר, וכך עמד שם כל הלילה עד אור השחר, שקוע בעומק העיון בספר אשר לפניו. והנה באשמורת הבוקר נכנס השמש אל ביהמ"ד, כאשר ראה את רמ"ש, העיר לו: מאיר שמחה! לע רד מהסולם! ענהו רמ"ש, האם כבר אמרו ברכו?! (שלאחרי מעריב). עד כדי כך השקיע עצמו בתורה ללא שיעור, עד כדי שכחת הזמן ושכחת עצמו.

שקידה עצומה

בשנות שבתו בביליטסק, התמסר בכל כחותיו ללימוד התורה בבית המדרש בשם "גמילות

והנתי להם בביתו ובהומוהי יד ושם טוב וגו'
 לע"נ אמי מורתי מרת רחל בת ר' ישראל ע"ה שפיגעל לבית ווידערקעהר
 נלב"ע ב' אלול תשע"ח - ת.נ.צ.ב.ה.
 נדבת בנה הר"ר ש. א. שפיגעל ומשפ' הי"ו

בין שני צור וצור

ב' אלול

קס"ח: רבי יצחק [ב"ר ששת] - הריב"ש
 תש"ב: הקדוש רבי אברהם יעקב [ב"ר יצחק] פרידמאן
 מבאיאן-לעמבערג - נחלת יעקב
 תש"ו: רבי אליעזר [ב"ר ישראל] האגער - אדמו"ר מוויניץ - דמשק אליעזר

ג' אלול

תר"ח: רבי יששכר בער [ב"ר יצחק] מנדבורנא
 תש"ג: הקדוש רבי יצחק ישעיה [ב"ר חיים] הלבשרטאם מטשעחויב
 תש"ג: הקדוש רבי משה [ב"ר שלום יוסף] פרידמאן מבאיאן-קראקא
 תש"ח: רבי שרגא פייבל [ב"ר משה] מנדלוביץ - ראש ישיבת תורה ודעת

ד' אלול

תקצ"א: רבי ישעיהו [ב"ר מאיר] מפשעבורזש
 תרפ"ו: רבי מאיר שמחה [ב"ר מששון קלונימוס קלמן] הכהן מדווינסק - משך חכמה, אור שמח

ה' אלול

תרע"ח: רבי דוד צבי שלמה [ב"ר אלעזר מנחם מנדל] בידרמאן - האדמו"ר מלעלוב

ו' אלול

תי"ד: רבי גרשון שאול יום טוב ליפמאן [ב"ר נתן] הלוי העלענר - תוספות יום טוב
 תקל"ט: רבי מששון חיים [ב"ר נחמן מיכאל] נחמני - זרע שמשון
 תרמ"ג: רבי יקותיאל יהודה [ב"ר אלעזר ניסן] טייטלבוים - רב דסיגעט - ייטב לב
 תשכ"ט: רבי יחזקאל [ב"ר יעקב חיים] סרנא - ראש ישיבת חברון

ז' אלול

תשל"ט: רבי אריה לייב [ב"ר אליהו] לאפיאן - ראש ישיבת גייטסהעד

ייראוך עם שמש
תפלת שחרית בימות החול כותיקין
בניהמ"ד פשעווארסק
בכל יום חצי שעה לפני הנץ
יום א' כי תצא בשעה 6.06

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
להר"ר אברהם דוד קנאפפלער הי"ו
 חבר ועד הקהלה
ולכל משפחתו שיחי
לרגל אירוסי הבן עב"ג שיחי
 ירוו מהם ומכל צאצאיהם רוב נחת וכל טוב
מאחלת הנהלת הקהלה

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
להר"ר יוסף פרייפלד הי"ו
 חבר ועד הקהלה
ולכל משפחתו שיחי
לרגל הולדת הבן שיחי
 ירוו ממנו ומכל צאצאיהם רוב נחת וכל טוב
מאחלת הנהלת הקהלה

אחרי רבו ולשאול על מעשיו.
 ימים ספורים לאחר הפסח, פרסמו מתנגדיו של הרב החדש, ידיעה, בה נאמר, שרבי מאיר שמחה התייר קטניות פסח. כהוכחה לדבריהם, הציגו לפני כולם, גרעיני קטניות שחרב התירס לפסח, ואשר לפי כל הדעות הם בחזקת קטניות.

כאשר סיפרו על כך לרבי מאיר שמחה, בקש אף הוא לראות את הגרעינים שעליהם דברו מתנגדיו. כשהציגו אותם לפניו, אמר: "בודאי שגרעינים אלה קטניות הם, אולם, שאלו נא את שני תלמידי החכמים ששהו באותה שעה בבית, והם יעידו בפניכם שהחכמתי את הגרגרים עליהם נשאלתי, במגירתם שלחני".

הרב שלח לקרוא לשני החכמים, ובנוכחותם, שלף מן המגירה את הגרעינים שהיו מונחים שם מאז הפסח. ואז התברר - מעבר לכל ספק - שלא היו אלה אותם גרעינים אותם נשאו מתנגדיו. פתח רבי מאיר שמחה והסביר: "מיד עם הכנסם, הבחנתי שהשואלים אינם נמנים עם בני קהילתנו, וחששתי שמא הם מחפשים להטיל בי דופי. לכן החבאתי את הגרעינים, כדי שאוכל אחר כך להוכיח, שרק את הגרעינים הללו התרתי". "גרעינים אלה", הוסיף הרב ואמר, "זרעי וורדים הם, ולא קטניות". מן היום והוא והלאה, ידעו כל אנשי דווינסק, כי חכמתו של רבי מאיר שמחה, כחכמת מלאך אלקים.

(האור שמח, עמ' קצא)

מלא התפעלות
 סיפר לי כ"ק אדמו"ר ממונקאטש שליט"א, שמעתי מוקני החסידים, שעוד זכרו כשזקיני הרה"ק המנחת אלעזר זצ"ל חזר למונקאטש לאחר שפגש את הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל אבד"ק דווינסק בעל אור שמח, סיפרו שהגם שפגש זקיני הרבה גדולים, לא חלשה דעתו מגדולת תורתם, אבל אז לאחר שנפגש עם האור שמח ודבר עמו בדברי תורה, היה לו חלישות הדעת, ולמשך זמן היה מלא התפעלות (א שטיק צייט האט ער נישט געקענט קומען צו י"ך) מגודל גאונותו של האור שמח, אמר, אזא קלארקיט אין כל חלקי התורה, אין קדשים און טהרות. (שיח זקנים ח"ה, עמ' שנו)

חכם עדיף מנביא
 סיפר לי הרה"ג ר' ישראל גארבער שליט"א, דודי ומו"ר הגאון ר' ברוך בער מקמניץ זצ"ל החזיק מאד מהגאון ר' מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל, וזוכר אני פעם שהיה ירא לומר אצל השיעור באופן אחר מר' מאיר שמחה.

עוד סיפר הנ"ל, שמעתי מדודי הגאון ר' ברוך בער זצ"ל שהיה מדבר מזה שהאור שמח כותב (המשך בעמוד ד)

נעטר לון כתרין

הננו בזה לשגר ברכותינו למע"כ הרה"צ מוה"ר יוסף נפתלי וואגשאהל שליט"א חדב"ן כ"ק האדמו"ר מפשעווארסק שליט"א לרגל הכרתו למלא מקום אביו כ"ק האדמו"ר משינאווא זצ"ל

יזכה להמשיך בעבודת הקודש לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים לאורך ימים ושנים.

הנהלת הקהלה

לבית הכנסת, שבו שהה הרב, וראש העיר נכנס אליו ותיאר לפניו את המצב.

לאחר ששמע רבי מאיר שמחה את פרטי המאורע, אמר להם להביא לו עגלה, ולאחר שהעגלה הובאה יצאו ונסעו אל הגשר שמעל הנהר. הרב עלקין סיפר, כי הוא עמד ליד רגליו של רבי מאיר שמחה ושמוע כל דבר שאמר. אותה שעה הספיק הנהר לגאות עוד יותר והמרחק מן הגובה המירבי ירד עד לשבעה סנטימטר. כולם רעדו ממש מפחד.

רבי מאיר שמחה פתח ואמר: שר של ים, אני גוזר עליך שתעצור, אבל המים המשיכו לעלות, ואז חזר ואמר פעם שניה: שר של ים, אני המרא-דאתרא, ואני גוזר עליך שתעצור, וגם בפעם הזאת לא עזר. חזר רבי מאיר שמחה בפעם שלישית ואמר: אני המרא-דאתרא, אני גוזר עליך לעצור, ואם לא תעצור - אשים אותך בחרם!

והנה, ממש באותו רגע נפסקה גאות המים, וכל הנוכחים פרצו בצעקות-צהלה. ראש העיר התכופף לעומת הרב ונשק על ידו.

(שאל אביך ויגדך ח"ב, עמ' קיב)

גודל הזהירות

סיפר הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, בעל "פחד יצחק", בפני חתנו הגאון רבי יונתן דייויד שליט"א: פעם הגיע רבינו הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל לשמחת נישואין, והודיע כי זמנו דחוק ועליו לעזוב מיד לאחר החופה.

החופה נערכה, ורבי מאיר שמחה נשאר לסעודה וישב כל משך זמן הריקוד והשמחה. כשהמזמונים התפזרו, שב גם ר' מאיר שמחה לביתו.

כאשר נשאל, מה ראה להשאר במשך כל השמחה, נענה ר' מאיר שמחה ואמר: "לפני החופה נגש אלי רב אחד ליתן לי שלום, ונהגתי בפניו בקימת הידור, כנהוג. החל הלה לשוחח עמי, ובתוך דבריו התבטא שיש לפקפק לקדמותו של ספר הזהור הקדוש, אם מחברו הוא באמת רשב"י, כמקובל".

"נרתעתי - המשיך ר' מאיר שמחה וביאר - משמוע דברים כאלו, שנודף מהם ריח של כפירה, לפקפק בקבלת כל ישראל, על הספר הקדוש שהוא מרבי שמעון בר יוחאי, והצטערתי על שנהגתי בו כבוד".

"החלטתי, איפוא, לתקן את הדבר. ולכן החלטתי להשאר עד לסיום השמחה, בידיע שאז יגש אלי אותו ר'ב בשנית, להפרד ממני לשלום. ואז אמנע מליתן לו כבוד כל דהוא..."

מכאן אתה למד, עד כמה היה חמור בעיני גדולי עולם כל נתינת כבוד למי שאינו ראוי לו.

(שימוש חכמים, עמ' קמו)

החכמה תחיה

היה זה בתחילת כהונתו של רבי מאיר שמחה בדווינסק. ביום הראשון של חג הפסח, מיד לאחר התפילה, נכנסו אל ביתו, שני תלמידי חכמים, כדי להקביל פניו, ולשוחח עמו בדברי תורה.

תוך כדי שיחה, נכנסו לבית הרב שני יהודים לא מוכרים, כדי לשאול שאלה: הם פתחו צרור זעיר, ובו היו מונחים מספר גרגרים בלתי ידועים. "רבנו" שאלו השנים - בהצביעם על הגרעינים - "אלו נמצאו בקדירתה של אשה עניה. מה הדין? האם אין בהם חשש חמץ?"

רבי מאיר שמחה, בחן את הגרעינים, וקרא בלי היסוס: "כשר!"... ולא יסף. לאחר מכן, נטל מספר גרעינים והניחם במגירת שלחנו. השנים פנו לדרוכם, והמסובים ראו, אף תמורה: "מה מקום היה לשמור את הגרעינים במגירה?" אך מי הוא זה, שיהיה להרהר

אור שמח (המשך)

שזה ספר טוב (ס'איז א גוט ספר). כשהחזיר ר' יצחק את הספר, אמר להרה"ק על הספר, ס'איז נישקשה. אמר לו הרה"ק מגור: ס'איז נישקשה? ס'איז שוין איינמאל א ספר!

מרא דאתרא

סיפר הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שברדון זצ"ל:

רבי שמואל עלקין זצ"ל היה גאון גדול, ובהיותו ישיש עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים. מחונן היה בזכרון נפלא ומיוחל במינו, כי הוא ידע בעל פה ש"ס, רמב"ם, טור, שלחן ערוך, ש"ך, ט"ז, ראשונים ואחרונים. בזה כולם נוכחו לדעת, שהרי היה לעת זקנתו סגי-נהור, והיה לומד כל הזמן ומצטט מכל מקום כאילו כל ספר פתוח לפניו.

בחגיגת שבע ברכות לבתי, סיפר מעשה שקרה בהיותו בן שתים עשרה שנה, והוא התגורר אז בדווינסק. הדבר היה מחצית השנה לאחר שה"אור שמח" נתמנה לרב העיר.

העיר דווינסק עומדת על נהר דוינא, שהוא נהר גדול, המשתרע על יותר מאלף ק"מ, ומוצאו בצפון מערב רוסיה והולך דרך לטביה אל מפרץ ריגה בים הבאלטי. טבעי הדבר, כי נהר בסדר גודל זה מחייב נקיטת צעדי זהירות מתאימים, שמא יעלה על גדותיו ויצף את העיר כולה. ואמנם, דאגו מהנדסי העיר להתקין פתחי ניקוז בגובה מסויים של דפנות הנהר, כדי שבמקרה של זרימה מוגברת של מי גשמים יתנקזו המים דרך הפתחים וימנעו סכנת שטפון מן העיר.

והנה, באותה שנה היתה זרימת המים לנהר כה חזקה, עד שפתחי הניקוז לא הועילו להקטין את הגאות והמצב היה שחסרו שלשה עשר סנטימטר בלבד עד שהמים יעברו את גובה הנהר ויגיעו עד לגשר, כך שסכנת הצפה ושטפון איימה על העיר כולה. בהלא אחזה בתושבים ורבים מהם כהר תחילו לברוח. הגוים רצו מפחדים ומבוהלים אל הכומר, אך הוא עצמו היה אחוז פחד ויאוש, וכי מה יש להם לגוים לעשות לעת צרה? אמר, איפוא, הכומר: הסכנה מוחשית וגדולה, מוכרחים ללכת לרב של היהודים. וכך הם רצו אל ה"אור שמח" זצ"ל. משלחת נכבדה, בראשות ראש העיר, באה

לרבי זיוויו

גם כשחלק גדול מתושבי עירנו שהה במקומות הנופש, המשיכה הקהלה להשיגח מדי שבוע על כשרות העירוב.

ואכן נתברר שהיה צורך בכך, שבשני השבועות (עקב וראה) היה צורך בתיקון. המדובר הוא ב-Grote Steenweg, כידוע מתבצעים שם עבודות וכנזר הוצרכו להעביר שם את חוט העירוב לעמוד חדש, ולהתקין לחי וגם גדר.

בשבוע פרשת עקב הוסר הגדר ע"י העובדים, ואנו החזרנו אותו באופן שלא יפריע להם, וגם בשבוע פ' ראה היזו את הלחי לכיוון אחר והחזרנו אותו למקומו הנכון.

יש לציין שהאחראי על העירוב חזר למקום כל פעם בערב שב"ק סמוך לכניסת השבת, כדי לנְדָא שאכן הכל כשורה ושלא נעשו שום שינויים הפוסלים את העירוב.

פינת כשרות ווינקעל

הביד"ץ דקהלתנו העניק השגחה על המוצרים דלהלן מחברת "שפע" Gouda Cheese Gouda Cheese - grated Bulgarian Cheese של האחראי על העירוב חזר למקום van de firma "Shefa" staan onder het toezicht van ons Rabbinaat

אפשר לקבל את ה"שבת בשבתו" דרך E-mail - נא לפנות: shabato.antwerpen@gmail.com

הנהלת הקהילה מאחלת ברכת מזל טוב חמה ולבבית לכל בעלי השמחה

זמני התפלות לשבתות הקיץ

בבית הכנסת הגדול
מנחה ערב שבת: 15 דקות לפני פלג המנחה
בשעה 9.00 שחרית:

בבית המדרש הגדול
מנחה ערב שבת: 15 דקות לפני פלג המנחה
9.00 שחרית: מנחה וס"ג: בזמן הדה"נ

אור שמח (המשך)

בספרו משך חכמה (עיי"ש בפרשת בחוקות, עה"פ ואף גם זאת) אודות הגרמנים ימ"ש שעוד יסבלו מהם, וה' ר' ברוך בער אומר על זה "די נבואה פונעם אור שמח", כי בזמן ההוא עדיין לא עלה על הדעת שהם אנשים שפלים כל כך, רק אדרבה, היו טובים מאוד להיהודים.

(שיח זקנים, ח"ד עמ' שס וח"ג עמ' שצו)

עי' גם ב"זכרונם לברכה" (עמ' צד): בשנות תר"צ, עם גיאות ההיטלריום במזרח אירופה, ישב רבי מנחם זמבא באחד הימים ודבר עם תלמידיו אודות רבי מאיר שמחה מתוך התפעלות רבה. אמר: "אילו היה ר' מאיר שמחה אדמו"ר של חסידים, בודאי היו מעריצו מראים באצבע על גילוי רוח הקודש שהופיעה בבית מדרשו". תוך כדי דבור נטל רבי מנחם בידו את ה"משך חכמה", דפדף ופתח בפרשת בחוקות, כשהוא מצביע על הקטע שמתחיל בפסוק "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם" שבו רמז עוד לפני עשרות שנים על מוראות הנאציות לפרטי פרטיהם. עוד שם (עמ' צז): שנים מספר עוד לפני שהגיע החורבן הגדול, התבטא בעל ה"אמרי אמת" ז"ע מגור על דבריו אלו, במשפט קצר, אבל רב משמעות: "חכם עדיף מנביא...!".

שני גאוני עולם

בדווינסק כיהנו פאר ברבנות תרי צנתרי דדהבא, שני גאוני ישראל, מורי ומאורי הדור: רבי מאיר שמחה רבן של המתנגדים ורבי יוסף רוזין, הרוגאצובי, רבן של החסידים, זכר צדיקים לברכה. הם היו עולמות שונים זה מזה לפי טבעם, מזגם, אורח חייהם, והשקפת עולמם. אבל המכנה המשותף שלהם, שלשניהם יצא מוניטין בעולם, כגדולי גאוני הדור, ובזכות שניהם עלתה העיר דווינסק למטרופולין של הרבנות בישראל. הרב ר' מאיר דן פלאצקי ז"ל, רבן של הקהלות דווארט ואוסטרובה, מחבר הספר "כלי חמדה" בא לדווינסק להתוודע אל הגאונים ששכנו בה כבוד. בילה זמן ממושך אצל רבי מאיר שמחה, והשתעשעו בדברי תורה בעניינים שונים. כשנפרד ממנו קרא בהתפעלות: הריני מקנא בעיר דווינסק, שזכתה לשני גאוני עולם!

(רבינו מאיר שמחה, עמ' קצב)

אהבת תורה

היה סיפור נפלא עם בעל אור שמח שסיפר אחד מתלמידיו, שפעם למד עם רבו, ועמלו כשעה ושעתיים להבין ענין מסויים בתורה, ולא עלתה להם, פנה בעל אור שמח לתלמיד, בא נתפלל שיהא לנו אהבת תורה... תמה התלמיד הרי עדיף להתפלל שיהא לנו הבנת התורה, ומה פתאום נתפלל עכשיו על אהבת תורה. אמר לו בעל אור שמח, מדוע תינוק

נחום אבליים

ר' עמנואל מוס נ"י
יושב שבעה בירושלים עיה"ק
על פטירת אמו ע"ה
עד יום ד' בבוקר - טלפון: 0488.32.36.53

שבתות במזמון

Maandag 21 augustus אולול
יהודה אריה לייב שמידט - ריזל לאה פערעלמאן
Arye Schmidt (Jeruzalem)
Lea Perelman (Nerviërsstraat)
Chupa: Belz 16.15 uur

Maandag 21 augustus אולול
אשר שטעקל - צירל חנה פעלדמאן
Osher Stekel (London)
Chani Feldman (Isabellalei)
Chupa: Bais Rachel 18.45 uur

Dinsdag 22 augustus אולול
חיים יוסף פרנקל - מרים כהנא
Haim Yossef Frenkel (Prins Albertlei)
Miriam Kahan (Albert Grisarstraat)
Chupa: Belz 17.00 uur

Dinsdag 22 augustus אולול
פינחס אשר ישעי' ליידנער - נחמה צירל פאזען
Pinchos Usher Leidner (Manchester)
Nechume Tsirel Posen (Consciencestr.)
Chupa: Bais Rachel 19.00 uur

Woensdag 23 augustus אולול
שלמה פריעדמאן - לאה היימאן
Shloimy Friedman (London)
Leah Heimann (Quinten Matsijslei)
Chupa: Bais Rachel 18.15 uur

ציווי אמן לטירה

חיים יוסף ב"ר אהרן פרנקל נ"י
ביהמ"ד אהל יעקב
*
פנחס ב"ר מנחם אלטער נ"י
ביהמ"ד זמיגראד

12/31

למשפ' ר' יוסף פרייעפלד-קעסעלמאן נ"י
*
למשפ' ר' פנחס מנחם האפערט-מארילוס נ"י
*
למשפ' ר' יעקב הלוי האלענדער-זורגר נ"י
*
למשפ' ר' צבי פריעדמאן-יונגער נ"י
*
למשפ' ר' יואל בניזרי-דאפפעלט נ"י

11/31

למשפ' ר' יעקב אוביץ-ווייס נ"י
*
למשפ' ר' בן ציון שמחה קאנדיבא-נעמעט נ"י

יעקב אריה בלייער
ב"ר חיים שלמה זלמן נ"י
בליינער (ערלאנגער)
לונדון
ליבא גאלד
בת ר' ישראל נ"י
גאלד (קרויס)
אנטווערפען

מ א ר ש י מ

אנטווערפען, י"ב מנחם-אב תשפ"ג

בנימין קנאפפלער
ב"ר אברהם דוד נ"י
קנאפפלער (יעקובוביץ)
אנטווערפען
פריידא פינס
בת ר' עקיבא נ"י
פינס (הלפריץ)
מאנשעסטער

מ א ר ש י מ

אנטווערפען, י"ד מנחם-אב תשפ"ג

משה ברוך פיינער
ב"ר שמואל אשר נ"י
פיינער (סמיט)
לונדון
גיטל דבורה שטרן
בת ר' יוסף ישראל נ"י
שטרן (זאנגנפעלד)
אנטווערפען

מ א ר ש י מ

אנטווערפען, י"ד מנחם-אב תשפ"ג

חיים יהושע פינדער
ב"ר צבי אהרן נ"י
פינדער (ברקוביץ)
ווינען
רחל הדסה אללעך
בת ר' יהודה דניאל נ"י
אללעך (פאן)
אנטווערפען

מ א ר ש י מ

אנטווערפען, י"ד מנחם-אב תשפ"ג

שמשון מארקוס
ב"ר יצחק זאב הלוי נ"י
מארקוס (איצקאוויטש) בארמינקא (פאלאטשעק)
אנטווערפען
ירושלים עיה"ק
משיגח כשרות דקהלתנו

מ א ר ש י מ

ירושלים עיה"ק, ט"ו מנחם-אב תשפ"ג

טלפון באו חקרא

שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא

Wachtdienst (9.00-22.00 uur)

op vrijdag 18 augustus	Minerva, Brederodestraat 61	238.12.08
op zaterdag 19 augustus	De Kock, Sint-Lambertusst. 39	230.87.53
op zondag 20 augustus	Rotti, Lamoriniërestraat 187	239.09.56
op maandag 21 augustus	Bek, Belgiëlei 66	230.53.64
op dinsdag 22 augustus	Anfarma, Schulstraat 1	237.51.43
op woensdag 23 augustus	Markgrave, Markgravelei 32	237.23.16
op donderdag 24 augustus	Vandenabeele, Grote Steenweg 9a	230.94.42

Na 22u. op 18 augustus (ליל ש"ק):

Claeys, Quinten Matsijslei 11

Na 22u. op 19 augustus (מוצאי ש"ק):

De Kock, Sint-Lambertusstraat 39

(verlenging A. Grisarstraat)

*

Na 22u.: 0903.92248 (1.50€ per min.)

רופא תורן: 0900.10.512

הצללה: HATZOLOH - 03.289.00.00

הצלח חי לייפליין: Crisiscentrum - 03.208.20.20

A TIME - 03.500.10.75	שמירה: 03.218.91.00
baisneemon@gmail.com	גניחה: 0488.05.25.16
טאן: 03.500.8947	בוקר חוליים: 0.32.33.34.35
טאג-מוסדות: 03.808.49.49	מוקד ה.ר.ב.: 00.972.2.502.02.02
תומכי שבת ווי"ט: 0486.69.08.93	רכב: 0475.76.24.34
שערי פרנסה טובה: 03.808.39.39	שפחה ופועה: 03.208.36.63
חסדי אהרן: 03.500.60.60	שמחם: 0484.11.15.91
חביבים: 03.80.80.424	טחרנו: 03.808.44.82
Pinny's Data Bank - 0496.100.100	חי לייפליין: 0495.19.81.00
שיעורים בטלפון: 03.218.64.64	מלב לבב: 03.232.22.27
קול הלשון: 03.80.80.388	שלוח: 0475.28.88.28
וטרה לבנו: 03.208.52.08	IN TOUCH - 0486.89.11.90
קו השגחה פרטי: 03.808.44.28	בני עולם: 03.500.11.05

שבקושי יכול לדבר, ואם רוצה משהו אף אחד לא מבינו, גם אם רומז רמזים אף אחד לא מבין רמזיו, ואילו אמו ע"פ רמזיו מבינה בדיוק מה שרוצה ובאה ומשלמת את רצונו?

הסיבה לכך שלאם יש אהבה לבן, וכשיש אהבה אף אם לא יכולים לדבר, אלא ברמיזה בלבד, מבינה אותנו, כך אצלנו אם יהיה לנו אהבת תורה, נבין גם ברמיזה בעלמא... (המשגיח דקמניץ, עמ' 337)